

Petru, flower power și H

Petru Ilieșu este autorul spectacolelor "Nu războaielor" (1974 – happening, spectacol de lumină, sunet și proiecții), "Eu, Ion" (1974 – piesă-colaj), "Petru" (1997 – happening, colaj, instalații), „România, Post Scriptum” (1999 – performance stradal și instalații), „Revoluția” (2000 – happening, colaj), „Vacarm” (2001 – performance stradal și video instalații), „Camera obscură și plasa de pescuit” (2002 – performance și instalații), „Messenger” (2007 – performance, colaj, instalații, multimedia). Majoritatea acestora au fost sintetizate în mici filme de televiziune.

În primăvara acestui an, prolificul om de cultură al orașului Petru – „Puiu” – Ilieșu, altminteri președintele Fundației 89, prin care a ajutat și ajută categorii sociale defavorizate, a realizat, în colaborare cu Teatrul Național Timișoara (TNT), un spectacol bazat pe comunicarea postmodernă prin intermediul Messenger-ului. Proiectat în holul Universității de Vest, cu un decor-instalație cu totul inedit, spectacolul i-a avut ca protagoniști pe actorii Doru Iosif (TNT) și Simona Vintilă (Teatrul German). Petru Ilieșu are intenția de a transpune acest spectacol, într-o configurație mai amplă, pe o scenă de teatru autentică. Atracția sa pentru teatru s-a trezit devreme, în urmă cu mai bine de treizeci de ani, timpul dedicat spectacolului de subsol, experimental în general, determinându-ne să afirmăm că aceasta a existat, cumva, dintotdeauna...

„Am început să fac teatru prin 1974”, rememorează Puiu Ilieșu. „Mi-a plăcut. Chiar am vrut să dau la regie. Până la urmă, din diverse motive, cum întotdeauna se întâmplă, am rămas în Timișoara. Adică m-am legat sufletește de acest oraș. Am rămas și am studiat filologia. Dar teatrul m-a fascinat în permanență – și nu atât cel tradițional, cât cel experimental.” Petru Ilieșu a făcut teatru ca amator, la Casa Studenților, unde a și fost regizor o perioadă de doi ani. Avea o trupă care se numea Compartiment H. H de la happening. „Mi-a plăcut mult experimentul, pentru că fiind un tip care vine din zona asta flower power, hippie, eram tare influențat, ca orice tip din generația mea, de muzica și literatura ușor exotică, de filmele care se dădeau la Casa Studenților, de documentarele proiectate despre teatrul polonez experimental... Apăruseră pe atunci niște caiete scrise la mașină – cred că mai există, încă, în biblioteca Teatrului Național – despre happening, studii ale unor ruși despre acest fenomen în teatru. Acolo am citit despre teatrele-laborator din Franța, din subsoluri, unde actorii provocau publicul – un public mic ca număr, care devenea participant la spectacol, chiar pe fondul unor conflicte. Într-unul din spectacole, actorii aruncau cu roșii în spectatori și urmăreau efectul ... teribilisme ale perioadei care mi-au plăcut la nebunie.”

Vin și pictură la umbra cărămizilor de hârtie

Petru Ilieșu a înfiripat trupa Compartiment H din prieteni. Cu ei a realizat spectacolul de sunet și lumini „Nu războaielor!”. „Acela a fost și cred că va rămâne spectacolul vieții mele. Ne-a consumat mult timp, pentru că a trebuit să facem înregistrări, apoi să construim un zid din panouri de hârtie, pe care am tot pictat cărămizi vreo lună, în subsolurile Casei Studenților...

Veneam de la discotecă și stăteam până dimineața: pictam cărămizi, ascultam muzică, beam vin. Era grozav, ce mai! Influențele generației *beat* fiind foarte puternice, eram adepți ai negației *flower power*. Și aveai ce nega. Tot sistemul era demn de negat.” În spiritul acesta, Puiu Ilieșu și trupa „H” au proiectat în spectacol scene din invazia Cehoslovaciei de către trupele sovietice. „Nu războaielor” era de fapt protestul absolut. Spectacolul era îndreptat împotriva ideii de violență. L-au și oprit, după un timp, „ei” – solii cenzurii. „Ne-au zis că prezentăm lucruri sinistre și nu e corect. Până la urmă, am mai făcut un spectacol care s-a numit «Eu, Ion», despre militari pe front care trimiteau scrisori acasă. Aveam noi ce aveam cu armata. După asta, am închis taraba, nu s-a mai putut.” De remarcat că „însuși” Marcel Tolcea a făcut parte din trupa de teatru a lui Puiu Ilieșu. „Prin 1975, mi se pare. Am lucrat cu el chiar în «Nu războaielor!», în a doua formulă. A fost extraordinar, nu pot să uit. Asta se suprapune cu starea de spirit pe care am avut-o atunci, irepetabilă de altfel.”

„Petru”, cartea lui Petru cu... Petru

Mult timp, păstrând și gustul amaro-dulceag al „Nu războaielor!”, Petru Ilieșu recunoaște că nu a mai făcut mare lucru legat de teatru, „pentru că nu avea nici un sens”. S-a ocupat mai mult de scris. După Revoluție însă, iarăși l-au „apucat mâncărurile”. A făcut, prin 1993, la Art Gallery, jos în pasajul teatrului, un mini-spectacol cu prilejul lansării cărții sale, „Petru”, un spectacol-provocare. A lucrat cu actori, cu texte, cu aranjamente de lumânări, cu clar-obscurități și cu un televizor care emitea un concert King Crimson. Cartea sa, în sine, a fost un experiment. Cu diferite tipuri de caractere, de la mare la minuscul, a scris pe fiecare pagină doar numele său mic, Petru. „E o carte care mi-a atras foarte multă presă. Am lansat-o cu surle și trâmbițe, spunând că reprezintă o biografie completă a mea, cu lucruri delicate, necunoscute. Toată lumea se aștepta să fie o carte-mărturisire. Am scos-o în 99 de exemplare și până la lansare nu a văzut-o nimeni. Chiar și la fața locului, ea stătea pe un pedestal, neavând nimeni acces să o vadă. Când am terminat speech-ul, Brândușa Armanca, fiind acolo cu TVR-ul să filmeze și deschizând cartea, a exclamat «Aaaa, ești nebun, ce ai făcut!?»”.

Cetatea Timișoarei, ca o galerie de artă

Cea mai recentă găselniță a lui Petru Ilieșu nu este, s-ar putea crede, spectacolul „Messenger”, ci încercarea de a lansa un brand cultural al „Vienei – în - miniatură”: „Timișoara - Art City”; un program artistic și de imagine, formulat de el, care ar putea da unicitate Timișoarei, stârnind astfel curiozitate și atrăgând turiști. Concret, el ar consta în expunerea, pe zidurile clădirilor din centrul orașului, a unei serii de fotografii de artă, poate chiar de dimensiuni gigantice, amenajări care să transforme străzile Cetății în galerii de artă vii; un uriaș muzeu de artă contemporană în aer liber, în interiorul căruia să fie posibile adevărate pelerinaje culturale. „Haideți să recunoaștem: la întrebarea «de ce să aleg, ca turist, exact Timișoara?» nu avem un răspuns grozav. Ne-am obișnuit să folosim branduri contextuale precum «Mica Viena», ca și cum am trăi modest, în umbra unui mare oraș, ca o palidă copie. «Art City» ar da o identitate unică, spectaculoasă orașului: să te plimbi pe trotuare care derulează în fața ochilor expoziții, imagini care fascinează și stârnesc bucurie”, explică Ilieșu. La aceasta, scriitorul a anexat și-un alt proiect, de angajare a unui... „actor” cu rol public”, un toboșar care să îndeplinească următorul rol public: să străbată străzile zonei centrale a orașului și să anunțe evenimentele (culturale, sportive, de protocol zonal) de importanță. Lumeee...Lumeee!